

STORTINGET

Representantforslag 277 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Jonas Andersen Sayed, Jørgen H. Kristiansen
og Hans Edvard Askjer

Dokument 8:277 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jonas Andersen Sayed, Jørgen H. Kristiansen og Hans Edvard Askjer om obligatorisk beredskapskurs for alle i vernepliktig alder som ikke gjennomfører førstegangstjenesten

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge står overfor et bredere og mer sammensatt trusselbilde enn på flere tiår. Russlands angrepskrig mot Ukraina pågår i Norges nærområde. Hybride angrep, cyberoperasjoner, desinformasjonskampanjer, sabotasje mot kritisk infrastruktur samt mer ekstremvær og klimaendringer gir et risikobilde som treffer hele samfunnet – ikke bare Forsvaret.

Totalberedskapskommisjonen (NOU 2023:17 Nå er det alvor. Rustet for en usikker fremtid) slo fast at befolkningens egenberedskap og motstandsdyktighet er for svak. Kommisjonen understreket at det må tas høyde for flere langvarige og sammensatte kriser, og at hele krisespekteret fra naturkatastrofer til sikkerhetspolitisk krise og krig må ligge til grunn for beredskapsarbeidet. Også Riksrevisjonen (Dokument 3:11 (2024–2025) Totalforsvaret i sikkerhetspolitisk krise og krig) har pekt på at sivile aktører i liten grad planlegger for sikkerhetspolitisk krise og krig, og at det mangler tydelige behovsbeskrivelser for hvilken rolle sivilsamfunnet skal fylle.

Alle har en rolle dersom det oppstår krise eller krig i Norge. Noen skal stride militært, men majoriteten av befolkningen skal holde samfunnet i gang: drive syke-

hus, skoler og kritisk infrastruktur. Bare om lag 15 prosent av hvert årskull gjennomfører førstegangstjeneste. De resterende får ingen systematisk opplæring i hva de skal gjøre, og ingen avklaring av hvilken rolle de har, dersom en krise inntreffer. Det er dette gapet forslaget er rettet mot.

Erfaringene fra Ukraina viser med all tydelighet at hele samfunnet bærer en krig, ikke bare de militære styrkene. Sivilsamfunnet holder liv i sykehusene, skole- og gjenoppbyggingen av ødelagt infrastruktur. Også våre naboland tar konsekvensen av dette: Sverige reaktiverte civilplikten i 2024 og vedtok i desember 2025 en betydelig utvidelse til nye områder som cybersikkerhet og befolkningsbeskyttelse.

Forslagsstillerne mener regjeringen må utrede hvordan et obligatorisk beredskapskurs for alle i vernepliktig alder som ikke gjennomfører førstegangstjeneste, kan gjennomføres, herunder innhold, omfang, organisering, kostnader og lovhjemmel.

Et slikt kurs bør dekke hele krisespekteret. Innholdet kan blant annet omfatte:

- egenberedskap: forsyninger, vann, varme og kommunikasjon uten fungerende infrastruktur
- førstehjelp og grunnleggende helsehåndtering
- totalforsvaret: den enkeltes og samfunnets rolle ved krise og krig
- evakuering, samband og varslingssystemer
- cybersikkerhet, desinformasjon og hybride trusler
- naturkatastrofer: flom, skred og ekstremvær
- grunnleggende brannvern og selvforsvar

Kurset bør gjennomføres i samarbeid med Forsvaret, Sivilforsvaret, kommuner og relevante frivillige organisasjoner.

Forslagsstillerne viser til at Kristelig Folkeparti ønsker at flere skal gjennomføre generell verneplikt. Samtidig er et kort beredskapskurs et langt rimeligere tiltak. Finansdepartementet har tidligere beregnet at et obligatorisk pliktår ville koste i underkant av 40 mrd. kroner årlig. Et beredskapskurs avholdt om sommeren, eller på andre tider av året hvor det er hensiktsmessig, vil ha en brøkdel av denne kostnaden. En utredning må kartlegge de faktiske kostnadene og den mest hensiktsmessige innretningen.

Utredningen bør særlig ta opp de manglende behovsbeskrivelsene for sivile aktører slik at kursets innhold forankres i reelle behov.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem for Stortinget en plan for innføring av et obligatorisk beredskapskurs for alle i vernepliktig alder som ikke gjennomfører førstegangstjeneste, herunder innhold, organisering, kostnader og lovhjemmel.

14. april 2026

Jonas Andersen Sayed

Jørgen H. Kristiansen

Hans Edvard Askjer